

PEIDIWCH Â THYNNU SYLW LLADRON AT EICH EIDDO

**GADEWCH I
NI LEIHOU
TROSEDDAU**

**a gwybodaeth ymarferol arall i'ch helpu i'ch cadw
chi eich hun a'ch eiddo yn ddiogel**

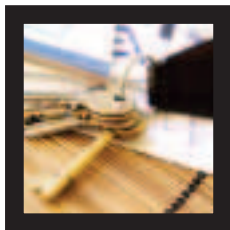
www.direct.gov.uk/letskeepcrimedown

Mae llawer o droseddau yn cael eu cyflawni heb i'r troseddwyr feddwl ymlaen llaw, ac mae lladron yn aml yn manteisio ar ffenestr agored neu eiddo sydd wedi'i adael mewn car fel bod pobl yn gallu ei weld. Fodd bynnag, drwy gymryd rhai camau syml, gallwch osgoi llawer o'r troseddau hyn.

Mae'r rhan fwyaf o'r awgrymiadau yn y daflen hon yn ymarferol ac yn rhai synnwyr cyffredin ac nid ydynt yn costio llawer – ond gallant wneud gwahaniaeth gwirioneddol. Gall pethau sylfaenol fel cau ffenestri a chloi drysau'r car – hyd yn oed pan fyddwch ond yn gadael y car am funud – neu gadw llygad ar eich bag, atal troseddau. Mewn gwirionedd, mae a wnelo â chofio peidio â thynnu sylw lladron at eich eiddo.

Nid yw peidio â diogelu eich cartref, eich car, eich eiddo neu'ch manylion personol yn werth y gost na'r drafferth.

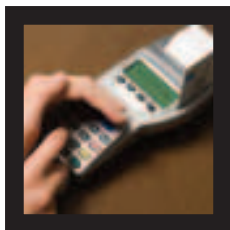
Sut y gallwn helpu

4–9

Diogelwch eich cartref

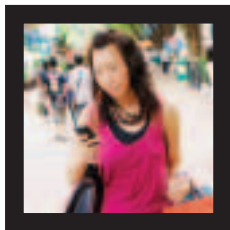
Peidiwch â gwneud eich cartref yn darged hawdd i ladron

10–13

Diogelwch eich manylion personol

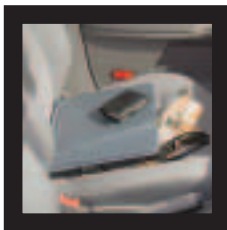
Cadwch eich gwybodaeth personol atoch chi eich hun

14–18

Diogelwch eich eiddo

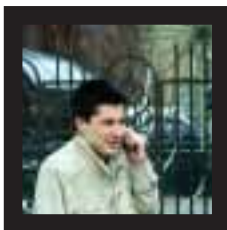
Cymerwch ofal o'ch eiddo

19–22

Troseddau'n ymwneud â cherbydau

Lleihewch droseddau'n ymwneud â cheir a gwybodaeth am sut i wneud eich beic neu'ch beic modur yn ddiogel

23–24

Rhagor o wybodaeth

Rhagor o wybodaeth am leihau troseddau, diogelwch a chymorth

Diogelwch eich cartref. Cadwch ef yn ddiogel, cadwch ef ar glo

Peidiwch â gwneud eich cartref yn darged hawdd i ladron

Mae llawer o fwrgheriaethau yn droseddau sy'n achub ar gyfle. Dim ond gweld ffenestr agored, giât ochr heb ei chloi neu larwm diogelwch diffygiol sydd ei angen ar leidr.

Meddylwch amdano – os ydych yn gwybod bod diogelwch eich cartref yn edrych yn wael, bydd lleidr yn gwybod hynny hefyd. Mae ystadegau yn dangos bod cartrefi heb fawr ddiogelwch dros 5 gwaith yn fwy tebygol o gael eu bwrghera na'r rhai â diogelwch da.

Y newyddion da yw nad yw'n cymryd llawer i wneud eich cartref yn ddiogel – ac atal lladron.

Dyma restr o awgrymiadau.

Rhestr wirio ddiogelwch

- Rwyf wedi cadarnhau bod yr holl ddrysau a ffenestri ar glo – hyd yn oed os byddaf ond allan am funud.
- Rwyf wedi gosod cloeon meirwon ar bob drws allanol. (Mae lladron yn eu casáu am fod angen allwedd arnoch i'w hagor o'r tu mewn yn ogystal ag o'r tu allan.)
- Rwyf wedi gwneud yn siŵr nad yw allweddi'r tŷ na'r car mewn golwg ac nad oes modd cael gafael arnynt yn hawdd o'r ffenestri na'r drysau, ac nad wyf yn eu cadw mewn lle amlwg yn y tŷ.
- Rwyf wedi gosod cloeon ag allwedd ar bob ffenestr. (Nid yw lladron yn hoffi torri gwydr oherwydd y sŵn y mae'n ei wneud a'r risg o adael tystiolaeth fforensig.)
- Rwyf wedi gosod larwm tŷ amlwg, ac rwy'n ei droi ymlaen pryd bynnag y byddaf yn gadael y tŷ.

- Nid wyf wedi cuddio fy allweddi sbâr y tu allan, nac yn y garej na'r sied. (Mae lladron bob amser yn edrych yno.)
- Rwyf yn gadael y goleuadau a'r radio ar switsh amseru am y noson pan fyddaf allan, fel ei bod yn edrych fel pe bawn yn y tŷ. (Gallwch brynu switsh amseru am gyn lleied â £2 o siop pethau i'r cartref.) Os yw'n dywyll y tu allan, rwyf hefyd yn cau'r llenni.
- Rwyf wedi gwneud yn siŵr nad yw lladron yn gallu dod i mewn i'r ardd – mae ffens dda o amgylch y tŷ ac mae'r giât ochr yn gryf ac wedi'i chloi â chlo clap (felly bydd angen gwneud mwy na'i chicio'n galed i'w thorri). Mae sied yr ardd wedi'i chloi hefyd.
- Nid wyf wedi gadael unrhyw ysgol nac offer y tu allan, y gallai rhywun eu defnyddio i ddod i mewn i'r tŷ.
- Rwyf wedi sicrhau nad oes modd gweld eitemau gwerthfawr fel gliniaduron o'r ffenestr.
- Nid wyf wedi gadael unrhyw arian parod o amgylch nac unrhyw ddogfennau â'm henw, fy nghyfeiriad na manylion personol eraill (fel cyfriflen banc neu fil) y gallai twyllwyr eu defnyddio.

- Os wyf yn mynd ar fy ngwyliau, rwyf wedi trefnu i ffrind neu gymydog gasglu'r post a rhoi'r biniau allan.

Diogelwch tân

Gwnewch yn siŵr nad yw'ch mesurau diogelwch newydd (fel cloeon ffenestri) yn rhwystro eich llwybr dianc – a'ch bod yn gallu gadael y tŷ mor gyflym â phosibl. Gosodwch larwm mwg a'i brofi'n rheolaidd. Sicrhewch fod gennych gynllun dianc a bod pawb yn eich cartref yn ymwybodol ohono.

Cyngor diogelwch cartref 1

Yswiriant – trefnwch ef neu byddwch yn difaru!

Mae trefnu yswiriant yn rhatach na thalu ffortiwn i brynu pethau newydd ar ôl iddynt gael eu dwyn. Ar y lleiaf, trefnwch yswiriant am eich eiddo mwyaf gwerthfawr, fel eich cyfrifiadur, eich teledu a'ch gemwaith. Cofiwch: os nad ydych yn cloi eich tŷ, efallai na fydd eich yswiriant yn ddilys.

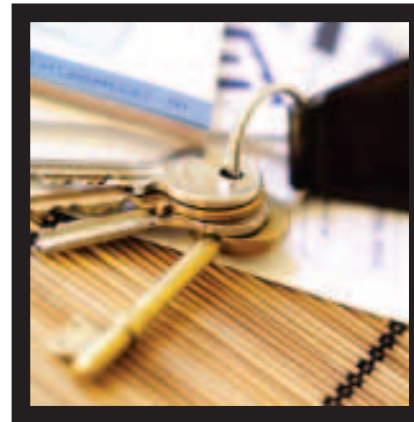
Cyngor diogelwch cartref 2

Marciwch eich eiddo

Marciwch eitemau pwysig a drud (fel eich cyfrifiadur neu'ch peiriant DVD) gyda'ch cod post a rhif eich cartref gan ddefnyddio pennau marcio diogelwch arbennig. Cofnodwch wneuthuriad, model a rhifau cyfresol eich holl offer trydanol hefyd er mwyn gallu cyfeirio atynt. Os bydd yr heddlu yn dod o hyd iddynt ar ôl bwrgleriaeth, bydd y cofnod hwn yn brawf mai nwyddau wedi'u dwyn ydynt – ac mai eich nwyddau chi ydynt.

Bwrgleriaeth

- Mae rhai lladron yn chwilio am allweddi eich car fel y gallant ddwyn eich car. Gwnewch bethau'n anodd i ladron. Peidiwch â gadael allweddi eich car lle y gall pobl eu gweld.
- Mae larymau tŷ amlwg a goleuadau allanol da yn atal lladron. Ond sicrhewch fod eich goleuadau diogelwch y tu hwnt i gyrraedd lleidr, ac nad ydynt yn amharu ar eich cymdogion. Dylai eich larwm ei ddiffodd ei hun ar ôl 20 munud ar y mwyaf (mae hyn rhag ofn ei fod yn canu pan nad ydych gartref).

Cyfrifiaduron: tri pheth hanfodol

Mae lladron yn hoff iawn o gyfrifiaduron. Yn ogystal â'r arian y gallent ei gael yn sgîl eu gwerthu, mae cyfrifiaduron yn aml yn cynnwys gwybodaeth bersonol (fel manylion banc) y gall troseddwyd eu defnyddio i gyflawni twyll. Bydd eich cyfrifiadur yn fwy diogel drwy ddilyn y camau hyn.

1. Cadwch ef yn gudd

Os oes angen i chi gario gliniadur gyda chi, peidiwch â thynnu sylw ato. Rhowch ef mewn bag ar eich cefn yn hytrach na chas cyfrifiadur.

2. Sicrhewch fod eich gwybodaeth breifat yn aros yn breifat

Cadwch rifau adnabod personol, cyfrineiriau a gwybodaeth ariannol bersonol yn ddiogel. Peidiwch ag anfon eich manylion banc dros yr e-bost na'u storio ar eich cyfrifiadur.

3. Byddwch yn ddiogel

Gwnewch gopiâu wrth gefn o'ch holl waith yn rheolaidd a chadwch ddisgiau ar wahân o'ch cyfrifiadur bob amser fel bod gennych brawf hawlfraint a chopi o'ch ffeiliau. Os byddwch yn archebu nwyddau dros y rhynggrwyd, sicrhewch fod gan y cwmni weinydd diogel. (Os yw safle yn ddiogel, byddwch yn gweld 'https' yn eich bar cyfeiriad neu symbol clo clap yn eich porwr.)

Camau ychwanegol i bobl hŷn

Gall pobl hŷn deimlo bod rhai troseddau yn fwy tebygol o gael eu cyflawni yn eu herbyn hwy, ond y gwir yw eu bod yn llai tebygol o ddioddef trosedd. Fodd bynnag, gall ychydig gamau syml helpu i wella eich diogelwch hyd yn oed ymhellach.

- Peidiwch â chadw symiau mawr o arian yn eich cartref – defnyddiwch gyfrif banc yn lle hynny.
- Dilynwch y cyngor ar alwyr ffug bob amser (gweler gyferbyn).
- Gofynnwch i'ch cyngor am gyngor – mae gan lawer ohonynt gynlluniau diogelwch sydd wedi'u hanelu at bobl hŷn neu bobl sy'n fwy agored i niwed.
- Meddyliwch am gael larwm personol i'w ddefnyddio os byddwch yn baglu neu'n cwmpo gartref.

Galwyr ffug

Galwyr dilys fydd y rhan fwyaf o'r bobl a fydd yn dod i'ch drws. Ond mae bob amser yn well cadarnhau hynny.

Gosodwch gadwyn ddrws neu dwll ysbïo fel y gallwch weld pwy sy'n galw heb orfod agor y drws – efallai y bydd eich landlord neu'ch cyngor yn gallu helpu gyda hyn.

Cofiwch: Clowch, stopiwch, cadwyn, cadarnhewch.

Cadwch eich drysau a'ch ffenestri **ar glo**.

Cyn agor y drws, **stopiwch**. Ydych chi'n disgwyl unrhyw un? A yw'r drws cefn a'r ffenestri wedi'u cloi fel na all neb ddod i mewn?

Defnyddiwch **gadwyn** y drws.

Cadarnhewch pwy sy'n galw drwy ofyn am gael gweld cerdyn adnabod gan y sefydliad y mae'n ei gynrychioli. Cadwch y drws ar y gadwyn wrth i chi edrych ar y cerdyn. Cadarnhewch fod y rhif ar y cerdyn yn cyfateb i'r rhif ar gyfer y cwmni

yn y llyfr ffôn neu ffoniwch ymholiadau llyfr ffôn. Peidiwch â ffonio'r rhif ar y cerdyn i gadarnhau hyn oherwydd gallai'r rhif hwnnw fod yn ffug hefyd.

Ni fydd galwyr dilys yn poeni am aros y tu allan wrth i chi gysylltu â'u cwmni i weld a ydynt yn ddilys.

Mae'r rhan fwyaf o gwmnïau cyfleustodau, fel cyflenwyr nwy, dŵr a thrydan bellach yn gweithredu cynllun cyfrinair. Cysylltwch â'ch cyflenwyr i drefnu cyfrinair unigryw gyda phob un ohonynt y byddwch yn ei gofio. Pan fydd y cynrychiolydd yn galw, bydd yn rhoi eich cyfrinair unigryw i chi. Mae hyn yn golygu y gallwch fod yn siŵr bod y bobl wrth y drws yn dweud y gwir o ran pwy ydynt.

Os oes unrhyw amheuaeth gennych, peidiwch â'u gadael i mewn i'r tŷ. Gofynnwch iddynt drefnu apwyntiad i ddod yn ôl rywbryd arall.

Am ragor o wybodaeth, ffoniwch linell wybodaeth Age Concern am ddim ar 0800 00 99 66 neu ewch i www.ageconcern.org.uk.

Diogelwch eich manylion personol. Cadwch hwy yn breifat, cadwch hwy yn ddiogel

Cadwch hwy atoch chi eich hun

Os bydd lladron yn dod o hyd i'ch manylion personol, gallant eu defnyddio i agor cyfrifon banc neu gael cardiau credyd, benthyciadau a budd-daliadau yn eich enw. Efallai y bydd lladron hefyd yn eu defnyddio i geisio cael dogfennau yn eich enw, fel trwydded yrru neu basbort.

Mae'r wybodaeth y mae troseddwr am gael gafael arni yn cynnwys enw, dyddiad geni, cyfeiriad, rhif Yswiriant Gwladol (YG), a manylion banc a chardiau credyd. Cadwch y manylion hyn yn ddiogel – ar-lein neu all-lein.

Cadw'n ddiogel ar-lein

- Diogelwch eich cyfrifiadur gan ddefnyddio'r llenni tân a'r feddalwedd ddiogelwch briodol. Cofiwch allgofnodi bob amser ar ôl defnyddio cyfrifiadur wedi'i rannu a chliriwch yr hanes pan fyddwch yn gorffen ei ddefnyddio.
- Sicrhewch eich bod yn gwybod â phwy rydych yn delio – peidiwch â mynd i wefannau drwy ddolenni mewn negeseuon e-bost digroeso. Defnyddiwch wefannau cydnabyddedig yn unig.
- Gwnewch drafodion ariannol ar wefannau diogel yn unig. Edrychwch am 'https' yn y bar cyfeiriad neu symbol clo clap yn eich porwr. Mae'r rhain yn dweud wrthyh eich bod ar dudalen we ddiogel.

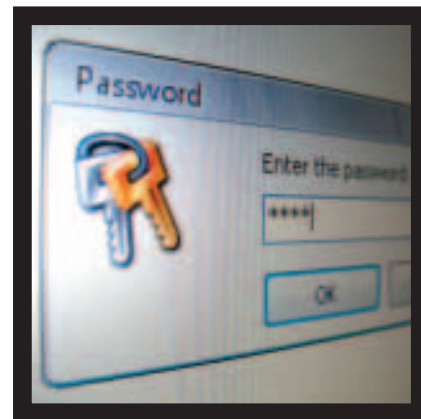
- Cadwch gyfrineiriau a rhifau adnabod personol yn ddiogel. Peidiwch â defnyddio'r un cyfrinair ar gyfer mwy nag un cyfrif a pheidiwch byth â defnyddio cyfrineiriau bancio ar gyfer unrhyw wefannau eraill. Dewiswch gyfrineiriau na all neb eu dyfalu. Peidiwch â dewis geiriau a rhifau amlwg y gallai pobl sy'n eich adnabod eu dyfalu.
- Pan fyddwch yn defnyddio gwefannau rhwydweithio cymdeithasol megis Facebook neu MySpace, sicrhewch nad ydych yn rhoi gormod o wybodaeth amdano chi eich hun – gall lladron manylion personol gasglu eich holl fanylion personol o wybodaeth gyhoeddus yn raddol, fel gwneud jig-so.

Cadw'n ddiogel all-lein

Post

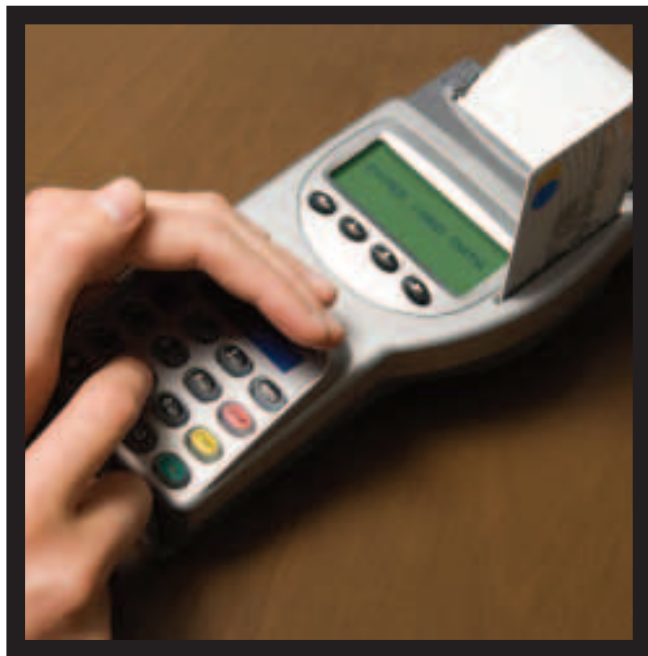
- Dylech rwygo neu ddinistrio dogfennau sy'n cynnwys eich manylion personol cyn i chi eu taflu – yn enwedig derbynebaw, cyfriflenni banc a phost ariannol arall. Gall dim ond ychydig fanylion personol o'r post neu'r post sothach rydych wedi'i daflu roi'r holl wybodaeth sydd ei hangen ar droseddwr i gyflawni twyll manylion personol.
- Peidiwch â gadael eich post mewn ardaloedd cymunedol adeiladau. Os yw'n bosibl, gwnewch eich blwch llythyrau yn ddiogel. Trefnwch opsiynau bancio a bilio ar-lein oherwydd bydd hyn yn lleihau faint o bost sy'n cael ei anfon atoch.
- Byddwch yn ymwybodol o'r dyddiadau y dylech gael eich biliau oddi wrth eich cwmnïau cyfleustodau. Efallai y bydd eich bil yn cynnwys gwybodaeth am dalu a gwybodaeth sensitif arall. Os nad yw eich bil yn cyrraedd, cysylltwch â'ch cyflenwr.

- Ailgyfeiriwch eich post pan fyddwch yn symud tŷ. Os byddwch yn amau bod eich post yn cael ei ddwyn, cysylltwch â'r Post Brenhinol – mae'n bosibl bod rhywun wedi trefnu archeb ailgyfeirio post yn eich enw yn ddjarwybod i chi.
- Gofynnwch i aelod o'r teulu neu rywun rydych yn ymddiried ynddo alw i mewn yn rheolaidd a symud unrhyw bost o'ch blwch llythyrau neu sydd y tu ôl i'r drws ffrynt pan fyddwch oddi cartref. Fel arall, defnyddiwch wasanaeth Keepsafe™ y Post Brenhinol, a all storio eich post i chi am hyd at ddeufis.

- Os byddwch yn byw mewn eiddo â mynediad a rennir, trefnwch gasglu cardiau banc a llyfrau siec yn uniongyrchol o'r banc.

Gallwch gysylltu â'r Post Brenhinol ar 08457 740740 neu yn www.royalmail.com

Arall

- Os ydych yn poeni y gall rhywun fod wedi ceisio cael credyd yn eich enw, gofynnwch am gopi o'ch ffeil credyd personol gan un o'r tair asiantaeth gwirio credyd: Callcredit, Equifax ac Experian.
- Edrychwch ar gyfriflenni banc cyn gynted ag y byddant yn cyrraedd. Os caiff unrhyw drafodion anghyfarwydd eu rhestru, cysylltwch â'r cwmni dan sylw ar unwaith.
- Peidiwch byth â rhoi cyfrineiriau, manylion personol neu fanylion banc dros y ffôn neu mewn neges e-bost. Os bydd rhywun yn galw sy'n honni ei fod o'ch banc neu'ch cwmni cyfleustod, gofynnwch iddo am ei enw a ffoniwch ef yn ôl gan ddefnyddio'r rhif swyddogol sydd wedi'i argraffu ar ei ohebiaeth.

Diogelwch eich eiddo. Cadwch ef yn ddiogel, cadwch ef yn gudd

Cymerwch ofal o'ch eiddo

Rydych yn clywed am bobl y mae eu bag neu eu ffôn symudol wedi'i ddwyn. Mewn gwirionedd, mae'r tebygolrwydd y bydd hyn yn digwydd i chi neu'ch teulu yn fach ac mae llawer o bethau y gallwch eu gwneud i'w wneud hyd yn oed yn llai tebygol.

Cadwch yn ddiogel wrth deithio

Beth y gallwch ei wneud

- Cariwch eich bag yn agos atoch gyda'r clasbyn yn wynebu i mewn. Caewch y sip a sicrhewch na all neb weld eich waled neu'ch pwrs. Peidiwch â chario symiau mawr o arian parod.
- Cadwch eich bagiau yn rhywle lle y gallwch eu gweld. Pan fyddwch mewn mannau cyhoeddus, fel bar neu fwyty, ceisiwch sicrhau bod handlen neu strap ar fachyn neu o dan goes cadair, fel na all y bag gael ei symud yn hawdd.
- Os byddwch yn gwisgo gemwaith drud neu'n cario eitemau gwerthfawr eraill, peidiwch â gwneud hynny'n amlwg. Mae siarad ar eich ffôn symudol, gwrando ar gerddoriaeth ar glustffonau neu gario gliniadur oll yn dangos i ladron bod gennych bethau sy'n werth eu dwyn.

- Meddyliwch am eich llwybr, yn enwedig os ydych yn mynd i fod ar eich pen eich hun neu'n cario llawer o fagiau siopa yn hwyr yn y nos. Osgowch ardaloedd tywyll fel aleau neu dramwyfeydd heb eu goleuo.
- Byddwch yn ymwybodol o beth sydd o'ch amgylch.
- Meddyliwch am gadw eich eitemau gwerthfawr mewn mannau gwahanol, felly os byddwch yn colli eich bag, nid ydych wedi colli popeth.
- Cadwch eich eitemau gwerthfawr mewn pocedi dwfn neu bocedi sy'n cau'n llawn.

Byddwch yn ofalus iawn pan fyddwch yn gwrandao ar gerddoriaeth yn y stryd – bydd eich clustffonau yn dweud wrth ladron fod gennych rywbeth i'w ddwyn, ac efallai y byddwch yn llai ymwybodol o beth sydd o'ch amgylch oherwydd y gerddoriaeth.

Mannau i fod yn ofalus iawn

Mae dwyn yn fwy tebygol o ddigwydd mewn mannau tawel neu dywyll, ac mae pigo pocedi yn fwy tebygol mewn ardaloedd prysur. Mae lladron hefyd yn gweithio mewn mannau gorlawn, er enghraifft yn agos at orsafoedd y Tiwb, gorsafoedd trên, ac arosfannau bws, lle y mae pobl yn debygol o ddefnyddio eu ffonau symudol. Os yw'n bosibl, arhoswch nes eich bod yn cyrraedd y gwaith neu'n cyrraedd adref cyn gwneud galwad neu anfon neges destun.

Byddwch yn ofalus iawn:

- yng ngorsafoedd y Tiwb ac mewn gorsafoedd trên
- wrth beiriannau arian parod
- mewn meysydd parcio
- wrth fynd ar fysiau a'u gadael
- mewn mannau gorlawn, yn enwedig yn ystod oriau brig.

Eich cardiau banc

Byddwch yn ofalus iawn gyda'ch cardiau banc a pheidiwch byth â nodi eich rhif adnabod personol ar bapur neu ei roi i rywun arall.

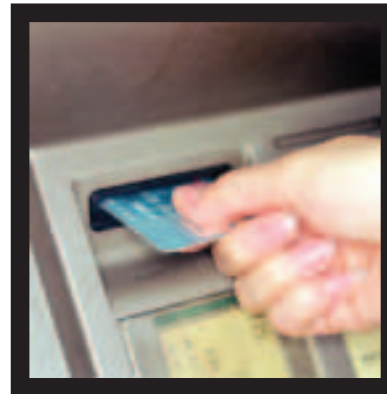
Peiriannau arian parod

Os bydd angen i chi dynnu arian o beiriant arian parod, ceisiwch wneud hynny yn ystod y dydd. Defnyddiwch beiriant sydd y tu mewn i fanc os gallwch, oherwydd bydd yn llai tebygol bod rhywun wedi ymyrryd ag ef. Os nad yw hynny'n bosibl, dewiswch un ar stryd brysur gyda goleuadau da.

Rhowch eich llaw rydd dros y bysellfwrdd fel na all neb arall weld y rhif a nodwch. Os bydd rhywun yn dechrau tynnu eich sylw neu'n sefyll yn agos, canslwlch y trafodyn, gan gael gafael ar eich cerdyn a cherrdded i ffwrdd. Os byddwch wedi tynnu unrhyw arian parod, rhowch ef i gadw ar unwaith.

Pan fyddwch yn rhoi manylion eich cerdyn neu'ch gwybodaeth bersonol dros y ffôn, mewn siop, neu ar-lein mewn man cyhoeddus (e.e. caffi'r rhyngwyl), sicrhewch na all pobl eraill weld eich gwybodaeth neu eich clywed yn ei rhoi.

Os caiff eich cardiau eu dwyn, cysylltwch â dyroddwr eich cerdyn cyn gynted â phosibl i'w canslo, fel na all lleidr eu defnyddio. Dylech weld rhif argyfwng 24 awr ar eich cyfriflen y dylech ystyried ei roi yn eich ffôn symudol neu'ch dyddiadur. Ceir rhestr o rifau argyfwng yn www.cardwatch.org.uk hefyd.

Eich ffôn symudol

Os caiff eich ffôn symudol ei ddwyn, mae'n ddigon gwael ei fod yn gostus prynu un newydd. Cewch hefyd y drafferth o golli'r holl rifau, neges-euon, lluniau a lawrlwythiadau hynny sydd wedi'u storio. Felly sut y gallwch ddiogelu eich ffôn?

Peidiwch â gadael eich ffôn ar fyrddau mewn tafarndai neu fwytai a cheisiwch beidio â'i ddefnyddio mewn man gorlawen.

Byddwch yn ymwybodol pan fyddwch yn defnyddio eich ffôn mewn ardaloedd lle y ceir lladron yn aml – fel gorsafoedd y Tiwb a gorsafoedd trêen, neu arosfannau bws. Os byddwch yn defnyddio ffôn yn y mannau hyn, sicrhewch eich bod yn fodlon ei bod yn ddiogel gwneud hynny. Os nad ydych yn siŵr, mae'n well osgoi defnyddio'r ffôn nes eich bod yn rhywle mwy diogel.

Byddwch yn ofalus os byddwch yn defnyddio eich ffôn pan fyddwch yn cerdded a sicrhewch eich bod yn talu sylw i'r hyn sy'n digwydd o'ch amgylch.

Cofrestrwch eich ffôn gyda'ch gweithredwr rhwydwaith. Mae hyn yn golygu y gall atal galwadau os caiff eich ffôn ei ddwyn fel na all y lleidr ei ddefnyddio. Gallwch hefyd gofrestru eich ffôn symudol ar gronfa ddata eiddo am ddim megis 'Immobilise' (www.immobilise.com). Bydd Immobilise yn hysbysu'r heddlu, eich yswiriwr a'r fasnach ail law er mwyn helpu i ddod o hyd i'ch ffôn.

Cofnodwch eich rhif cofrestru 15 digid (a elwir hefyd yn IMEI neu Rif Adnabod Offer Symudol Rhyngwladol) a'r rhif ffôn. Cadwch y rhifau hyn mewn mannau gwahanol a diogel. Gallwch gael eich rhif IMEI drwy fysellu *#06# i'r rhan fwyaf o ffonau neu drwy edrych o dan fatri'r ffôn.

Os caiff eich ffôn ei ddwyn, hysbyswch eich gweithredwr rhwydwaith (neu ffoniwch 08701 123 123) a'r heddlu. Gall eich ffôn gael ei flocio, fel cerdyn credyd sydd wedi'i ddwyn. Unwaith y bydd wedi'i flocio, ni all gael ei ddefnyddio eto.

Beth os wyf yn fyfyrwr?

Bydd myfyrwyr yn aml yn byw mewn cartrefi a rennir neu neuaddau preswyl. Gall hyn olygu eich bod chi a'ch eiddo yn fwy agored i achosion o ddwyn. Bydd ychydig gamau ychwanegol yn eich gwneud yn fwy diogel – a gallent wneud gwahaniaeth mawr.

- Clowch eich drws, hyd yn oed os ydych ond yn mynd i lawr y coridor, neu os yw'r bobl eraill sy'n byw yno yn y tŷ.
- Osgowch adael nodiadau ar eich drws gan ddweud, 'Rwyf allan!' (neu rywbeth tebyg) – mae hyn yn hysbysebu'r ffaith i ladron.
- Peidiwch â benthyca eich allwedd na'ch cerdyn adnabod i neb.
- Peidiwch â gadael i rywun sy'n canu'r gloch ddod i mewn heb gadarnhau pwy y mae'n dod i'w weld, a pheidiwch â gadael i ddieithriaid ddod i mewn gyda chi. Peidiwch â rhoi codau mynediad i gwmnïau sy'n dosbarthu bwyd ac ati.
- Sicrhewch fod eich holl eiddo wedi'i gwmpasu gan eich yswiriant – mae lladron yn gwybod bod cartrefi myfyrwyr yn fwy tebygol o gynnwys eitemau fel gliniaduron, stereos a pheiriannau MP3 na chartrefi eraill.
- Ewch â'ch holl eiddo adref gyda chi dros y gwyliau neu rhwch hwy yn rhywle i'w storio – bydd lladron yn gwybod y bydd neb yn y tŷ ar yr adegau hyn

Pan fyddwch allan

- Sicrhewch eich bod yn dod yn gyfarwydd â'r ardal leol, a pha lwybrau o amgylch y brifysgol neu'r coleg sy'n fwy diogel. Cerddwch yn gyflym ac yn bwrpasol – mae edrych fel pe baech ar goll yn eich gwneud chi'n amlwg iawn.
- Meddyliwch pan fyddwch yn yfed – yn lle cerdded adref yn hwyr yn y nos, daliwch fws neu rhannwch dacsï gyda ffrindiau. Mae cyfran fawr o achosion o ddwyn yn digwydd rhwng 10pm a 2am, a gall lladron dargedu myfyrwyr y tu allan i dafarndai a chlybiau pan fyddant yn meddwl lai am ddiogelwch o bosibl.

Yn eich prifysgol neu'ch coleg

Mae'r rhan fwyaf o gampysau yn rhedeg rhaglenni diogelwch eiddo neu ddiogelwch personol. Mae'r rhain yn cynnwys darparu bysiau yn hwyr yn y nos i fyfyrwyr a chyngor ar ardaloedd i'w hosgoi.

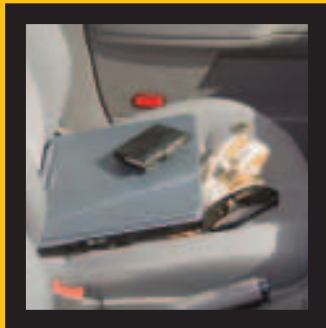
Am ragor o wybodaeth ewch i www.nus.org.uk

Troseddau'n ymwneud â cherbydau. Cadwch ef yn ddiogel, cadwch ef yn gudd, cadwch ef ar glo

Lleihewch droseddau'n ymwneud â cherbydau

Troseddau sy'n achub ar gyfle yw achosion o ddwyn cerbydau gan gynnwys dwyn beiciau a beiciau modur. Mae un rhan o bump o fodurwyr yn dweud eu bod yn gadael eu ceir heb eu cloi yn rheolaidd, gan olygu y gellid atal llawer o droseddau'n ymwneud â cherbydau yn hawdd.

Dyma restr o awgrymiadau.

Er mwyn trechu'r lleidr

Rheol rhif 1: Cadwch eich car ar glo bob amser. Mae hyn yn cynnwys cau'r to haul a'r ffenestri – hyd yn oed os byddwch ond yn ei adael am ychydig eiliadau. Dyna'r cyfan y mae'n ei gymryd i droseddwr ddwyn eich car neu'ch eiddo.

Rheol rhif 2: Osgowch adael unrhyw beth yn eich car, p'un a yw'n werthfawr ai peidio, yn enwedig pan fydd wedi'i barcio dros nos. Mae bron 63% o'r achosion o ddwyn cerbydau a dwyn eiddo o gerbydau yn digwydd pan fyddant wedi'u parcio y tu allan i'r cartref. Os byddwch yn gadael unrhyw beth yn y car, rhwch ef yn y gist, neu allan o olwg. Byddwch yn ofalus iawn ynghylch offer stereo, ffôn symudol neu offer llywio â lloeren drud.

Rheol rhif 3: Parciwch yn ofalus. Parciwch mewn ardaloedd prysur neu wedi'u goleuo'n dda ger camerâu cylch cyfyng, neu mewn meysydd parcio sydd wedi'u cymeradwyo gan yr heddlu (chwiliwch am 'ParkMark®' ar arwyddion) os yw'n bosibl. Gallwch weld pa feysydd parcio sydd wedi'u cymeradwyo yn www.saferparking.com

Defnyddiwch gadwyn bob amser i glymu beiciau, beiciau modur a sgwteri wrth rywbeth sefydlog, fel rheiliau diogelwch ac angorau daear. Gallwch ei gwneud yn llawer mwy anodd i leidr dorri eich cadwyn drwy sicrhau nad yw'n gorwedd ar y ddaear.

Diogelwch eich car

- Peidiwch byth â gadael eich allweddi yn y twll tanio, hyd yn oed mewn garej pan fyddwch yn talu am betrol.
- Peidiwch â gadael unrhyw beth yn y golwg (hyd yn oed pan fyddwch wedi parcio eich car wrth ymyl y tŷ). Ewch â'ch offer llywio â lloeren neu'ch dyfais drosi radio DAB gyda

chi os gallwch. Glanhewch unrhyw olion ar y ffenestr flaen oherwydd gallent roi arwydd i leidr bod yr offer hyn yn y car.

- Peidiwch byth â gadael dogfennau'r car nac allweddi sbâr yn y car. Cuddiwch hwy gartref, ond nid wrth y drws. Gallai lladron ddefnyddio bachyn a gwialen drwy'r blwch llythyrau i ddwyn allweddi car o'r bwrdd yn y cyntedd.
- Os nad oes gan eich car larwm na dyfais atal rhag symud electronig gymeradwy eisoes, ystyriwch osod un ohonynt; neu gallwch ddefnyddio clo ar y llyw ar geir hŷn. Gallwch gael gwybodaeth am gynhyrchion sydd wedi'u profi gan Thatcham yn www.thatcham.org (ffoniwch 01635 868855) neu gan Sold Secure yn www.soldsecure.com (ffoniwch 01327 264687).
- Os oes gennych gerbyd drud iawn, gan gynnwys cerbyd 4x4 neu gar perfformiad uchel, ystyriwch osod dyfais olrhain sy'n cyrraedd safon Categori 5 Thatcham. Ewch i www.thatcham.org am ragor o fanylion.

- Trefnwch fod rhif cofrestru eich car yn cael ei ysgythru ar bob arwyneb gwydr, yn cynnwys y ffenestr flaen a'r goleuadau blaen.
- Sicrhewch fod eich platiau rhif wedi'u clymu'n sownd er mwyn eu hatal rhag cael eu dwyn. Yn ddelfrydol, defnyddiwch blatiau na ellir eu dwyn. Peidiwch â defnyddio platiau rhif glynu heb sgriwiau, y gallai lleidr eu rhoi ar gerbyd arall. Gall platiau rhif wedi'u dwyn gael eu rhoi ar gerbyd arall a ddefnyddir wedyn i gyflawni trosedd – ond gallech chi gael unrhyw ddirwyon neu daliadau sy'n gysylltiedig â hynny. Os caiff eich platiau rhif eu dwyn, sicrhewch eich bod yn hysbysu'r heddlu.
- Pan fyddwch yn gyrru'n araf drwy leoedd anghyfarwydd, cadwch ddrysau ar glo a ffenestri wedi'u cau. Cadwch fagiau a ffonau symudol allan o olwg. Gall lleidr blygu i mewn a dwyn beth sydd ar y sedd flaen yn yr amser y mae'n ei gymryd i olau coch droi'n wyrdd.
- Os oes yn rhaid i chi adael unrhyw beth yn y car, rhowch ef yn y gist – hyd yn oed os byddwch ond yn gadael eich car am ychydig funudau.

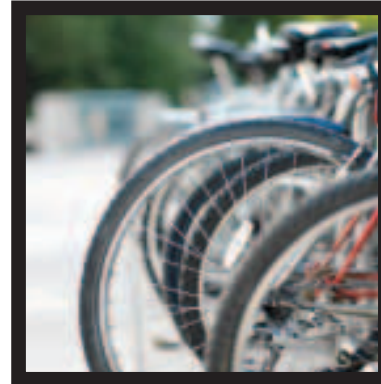
Diogelwch eich beic modur a'ch sgwter

- Rhowch glo ar y llyw a defnyddiwch gebl dur cryf neu glo-D i gysylltu eich beic â rheiliau diogelwch neu angorau daear.
- Prynwch larwm a dyfais atal rhag symud gyfunol wedi'u gosod yn broffesiynol. Gall Thatcham a Sold Secure roi cyngor i chi ar y cynhyrchion gorau. Gallwch gael gwybodaeth am gynhyrchion sydd wedi'u profi gan Thatcham yn www.thatcham.org (ffoniwch 01635 868855) neu gan Sold Secure yn www.soldsecure.com (ffoniwch 01327 264687).
- Os oes gennych garej, defnyddiwch hi. Neu rhowch orchudd dros eich beic modur neu'ch sgwter pan na fyddwch yn ei ddefnyddio.

Diogelwch eich beic

- Prynwch glo o ansawdd da a all wrthsefyll ymosodiad. Cloeon-D dur caled neu gadwyni cadarn sydd orau, ond gall siop feiciau neu siop pethau i'r cartref dda roi cyngor i chi. Gallech hyd yn oed ddefnyddio dau glo i wneud eich beic yn fwy diogel (ac i atal lladron rhag ceisio ei ddwyn). Fel rheol, dylai clo gostio tua 10% o werth y beic, yn enwedig os yw eich beic yn ddrud.
- Pan fyddwch yn cloi eich beic, dylech ei gloi i rywbeth na all gael ei symud. Ceisiwch sicrhau bod y ffrâm a'r ddwy olwyn yn ddiogel, ynghyd ag ategolion y gellir eu rhyddhau'n gyflym.
- Mae'n bwysig diogelu eich beic gartref. Os yw'n bosibl, cadwch ef ar glo mewn sied neu garej. Gwnewch yn siŵr ei fod wedi'i gloi'n ddiogel, yn enwedig os yw mewn ardal gymunedol.

- Pan fyddwch oddi cartref, cofiwch bob amser gloi eich beic wrth rywbeth na all gael ei symud, hyd yn oed os bydd ond am ychydig funudau (gan sicrhau nad oes modd ei godi). Sicrhewch nad yw'r clo ar y ddaear gan fod hyn yn ei gwneud yn fwy anodd ei dorri, a cheisiwch wneud y bwlch rhwng y clo a'r beic mor fach â phosibl.
- Rhowch nod diogelwch yn cynnwys eich enw a'ch cod post ar ffrâm eich beic. Efallai y bydd eich heddlu lleol yn gallu eich helpu gyda hyn.

Rhagor o wybodaeth

Diogelwch y cartref

Am ragor o wybodaeth, ewch i www.direct.gov.uk/homesecurity neu cysylltwch â'ch tîm plismona yn y gymdogaeth lleol: <http://local.direct.gov.uk/LDGRedirect/Policing.do?ref=neighbourhood>

Gellir archebu copïau o'r taflenni canlynol neu eu lawrlwytho o'r wefan Lleihau Troseddau yn www.crimereduction.homeoffice.gov.uk/publicity_catalogue:

- *Byddwch yn ddiogel: Eich canllaw ymarferol i atal troseddau*
- *Tawelwch meddwl tra byddwch i ffwrdd*
- *Canllaw ar ddiogelu eich cartref*

Diogelwch cerbydau

Am ragor o wybodaeth, ewch i www.direct.gov.uk/vehiclesecurity neu cysylltwch â'ch tîm plismona yn y gymdogaeth lleol: <http://local.direct.gov.uk/LDGRedirect/Policing.do?ref=neighbourhood>

Gall Parcio Mwy Diogel ParkMark® roi gwybod i chi pa feysydd parcio y mae'r heddlu wedi'u cymeradwyo. Ewch i www.saferparking.com

Mae Sold Secure yn rhoi rhestr o gynhyrchion diogelwch cydnabyddedig. Ewch i www.soldsecure.com neu ffoniwch 01327 264687

Mae Thatcham yn rhoi gwybodaeth am ddyfeisiau atal rhag symud a dyfeisiau diogelwch eraill. Ewch i www.thatcham.org neu ffoniwch 01635 868855

Atal lladrad manylion personol

Am ragor o wybodaeth ewch i www.direct.gov.uk/idtheft neu www.identitytheft.org.uk

Mae Get Safe Online yn rhoi cyngor ar sut i aros yn ddiogel ar-lein pan fyddwch yn siopa, yn bancio neu'n cynnal busnes dros y rhyngwrdd. Ewch i www.getsafeonline.org

Mae'r Post Brenhinol yn rhoi cymorth a chyngor os credwch fod eich post wedi'i ddwyn. Ewch i www.royalmail.com neu ffoniwch 08457 740 740.

Mae www.cardwatch.org.uk yn cynnwys rhestr o rifau argyfwng os caiff eich cerdyn ei ddwyn yn ogystal â chyngor defnyddiol ar osgoi twyll cerdyn credyd, a'r hyn y dylech ei wneud os byddwch yn ei ddioddef.

Diogelwch i fyfyrwyr

Am ragor o wybodaeth cysylltwch â'ch Swyddog Atal Troseddau lleol yn eich gorsaf heddlu. Ewch i www.nus.org.uk

Diogelwch ffônau symudol

Gall cronfa ddata eiddo Immobilise flocio eich ffôn os caiff ei golli neu ei ddwyn. Ewch i www.immobilise.com

Diogelwch i bobl hŷn

Am ragor o wybodaeth, ffoniwch linell gymorth Age Concern am ddim ar 0800 00 99 66 neu ewch i www.ageconcern.org.uk

Diogelwch cyffredinol

Ffoniwch Crimestoppers am ddim ar 0800 555 111 neu ewch i www.crimestoppers-uk.org